

OPONENTSKÝ POSUDEK (RIGORÓZNÍ PRÁCE)

Jméno rigorózanta:	Arbër Balliu
Téma práce:	Postoupení pohledávky v rozporu se smluvním zákazem
Rozsah práce:	213.767 znaků včetně mezer (dle prohlášení autora), tj. 118,76 NS)
Datum odevzdání práce:	19. 04. 2020 (elektronická podoba)

1. Aktuálnost (novost) tématu

Autorem zvolené téma je vzhledem ke stále probíhající odborné diskusi na toto téma (srov. dále) zcela jistě tématem navýsost aktuálním. Diskuse nad otázkou zákazu postoupení pohledávky, resp. nad následky porušení tohoto zákazu, plnou měrou znovu ožila v souvislosti s rekodifikací soukromého práva.

Oponentské hodnocení: Výběr tématu hodnotím na základě uvedeného kladně. Zpracování tohoto tématu je schopno osvědčit, zda si rigorózant osvojil teoretické poznatky založené na soudobém stavu vědeckého poznání, výzkumu a vývoje a zda je schopen jejich náležitě aplikace v samostatné tvůrčí činnosti.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Jak již bylo uvedeno výše, jde o téma, k němuž aktuálně probíhá široká odborná diskuse, v jejímž rámci se odráží různé náhledy na danou problematiku. V tomto ohledu je tedy možno čerpat ze standardního okruhu literárních zdrojů a rovněž z judikatury. Náročnost zpracování tématu je navíc násobena skutečností, že autor se nespokojuje pouze s analýzou českého právního řádu a zabývá se (zcela logicky) také právní úpravou rakouskou a německou.

Oponentské hodnocení: Náročnost zvládnutí těchto teoretických otázek, jakož i prokázání praktických znalostí, při čemž lze čerpat ze standardní odborné literatury, jak učebnicové, tak časopisecké, odpovídá požadavkům, které jsou kladeny na práce tohoto druhu.

3. Formální a systematické členění práce

Po formální stránce je práce rozdělena do šesti kapitol (k nimž je nutno připočítat úvod a závěr). Již pohled na systematickou práci naznačuje, že se čtenáři dostává do rukou dílo nadstandardní úrovně, dílo autora, který je zjevně schopen obsáhnout požadovanou metodologii vědecké práce (srov. dále). Tak v kap. 1 se autor zabývá úvodními výklady, zejména historickými. Těžiště práce ovšem počíná od kap. 2. V kap. 2 až 4 se totiž autor systematicky zabývá jednotlivými teoretickými přístupy k porušení zákazu postoupení pohledávky a jeho právním následkům. Tím získává podrobný argumentační aparát, který pak užívá v kap. 5 (objektivně teleologický výklad současné úpravy v OZ) a v kap. 6 pro vyslovení vlastních závěrů de lege ferenda. V závěru práce pak své poznatky přehledně shrnuje. Zvláště je třeba upozornit na skutečnost, že i dílčí členění jednotlivých kapitol (kromě kap .2) svědčí o tom, že autor buduje strukturu práce přísně logicky a metodologicky korektně. V té souvislosti upozorňuji zejména na dílčí závěry autora systematicky řazené vždy na konec každé kapitoly.

Oponentské hodnocení: Systematika práce je zvolena vzhledem k tématu práce (kritická analýza jednotlivých teoretických přístupů k porušení smluvního zákazu postoupení pohledávky) vhodně. Systematické a formální členění tak odpovídá

zvolenému tématu a zároveň odpovídá požadavkům, které jsou kladeny na práce tohoto druhu.

4. Vyjádření k práci

Již po přečtení úvodu práce je zřejmé, že čtenář může očekávat text, který je vystavěn při plném respektování zásad vědecké práce v oboru právní soukromoprávní teorie. Autor nejprve v úvodu formuluje tři základní výzkumné otázky (s. 8), které vystihují jádro problému a zároveň na sebe logicky navazují. Těmto základním tezím je také důsledně podřízena celá další struktura práce (srov. výše). Na práci kladně hodnotím hned několik aspektů. Za prvé je to hloubka zpracování tématu: v rámci kritické analýzy jednotlivých teorií zabývajících se problematikou postoupení pohledávky i přes smluvený zákaz tak učinit autor shromáždil vskutku úctyhodné instrumentarium literatury jak české, tak i zahraniční. Autor pracoval s celkem 55 literárními zdroji (z toho 15 cizojazyčných), což je úctyhodné, máme-li na paměti, že autor se zabývá mimořádně úzkou, by subtilní problematikou soukromého práva, která se v aktuální právní úpravě redukuje prakticky na jediné zákonné ustanovení. Lze tak konstatovat, že autor nabízí reprezentativní pohled na aktuální diskurz nad danou problematikou. Dokladem o důkladnosti a hloubce zpracování je nepochybně také poznámkový aparát, který čítá celkem 234 poznámek pod čarou, což je jistě nadprůměrný počet (vzhledem k rozsahu práce). Dále kladně hodnotím autorův metodologický přístup k tématu. Autor vždy nastiňuje základní vhled (popis té či oné teorie a její kořeny), dále ji kriticky analyzuje, při čemž důsledně připojuje vlastní názory a na závěr každého dílčího celku pak připojuje přehledové shrnutí, na jehož základě pak buduje další text a další argumentaci. S tím souvisí další klad práce, a sice, že práce není popisná, nýbrž jde v podstatě o jednu kontinuální úvahu autora nad daným tématem a nad stavem současného diskurzu k němu. Pochopitelným vyústěním jsou pak jasně argumentačně podložené a při tom konzistentní názory autora, při čemž čtenář má před sebou detailní myšlenkovou mapu, která autora k jeho závěrům vedla. Konečně je třeba kladně hodnotit také práci s judikaturou napříč prací (autor pracoval s více jak 20 judikáty).

K velmi zdařilé práci lze uvést snad jen dvě drobné připomínky. Za prvé, kap. 2 působí z hlediska systematiky práce na první pohled přeci jen neústrojně, když není jakkoliv vnitřně strukturována. K tomu je ovšem potřeba dodat, že jde o rozsahem krátkou kapitolu – necelých 6 stran textu a že text sám o sobě je strukturován jasně, čtenář nemá problém se v něm orientovat. Nicméně i tak se nabízelo text rozdělit na dvě dílčí části v návaznosti na dva názorové proudy, které jsou v kapitole kriticky analyzovány. Z formálních připomínek na první místo stavím přílišnou složitost nadpisů některých kapitol. Obecně nebývá zvykem vkládat do názvů kapitol text v závorkách, byť někdy se tomu nelze vyhnout. Za zbytečné však považuji opakování textu v závorkách v kap. 3.3.1, 3.3.2 a 3.3.3 – že jde o teorii zákonného zmocnění je dostatečně zřejmé již z nadpisu kap. 3.3. Obdobně též platí ohledně textu v nadpisu 4.1 a 4.2, již řečeného v nadpisu textu kap. 4. Pokud jde o překlady a další drobné stylistické nedostatky, v práci jich je nemnoho. Příkladně lze zmínit hovorový termín „vysledovat“ na s. 7 (jde o stejný nešvar, jako „zanalyzovat“); na s. 30 zkratka NSČSR – vhodnější by bylo zkracovat NS ČSR, to při vědomí toho, že jde o zkrácení dvou ustálených slovních spojení, tj. jde fakticky o dvě zkratky; na s. 74 věta začíná grafickou značkou „§“. K citačnímu aparátu dodávám, že v případě citace online zdroje je povinnou součástí citace také uvedení data přístupu k danému zdroji (např. s. 20, 37). Tyto nedostatky se však v práci vyskytují ojediněle a je navíc zřejmé, že nejde o závažná pochybení. Není tak na místě je odrážet v celkově kladném hodnocení celé práce.

Práci celkově hodnotím jako zdařilé zpracování tématu, a to ohledně logické stavby, hloubky zpracování tématu i použitých právně-hermeneutických metod. Práce vyniká zejména podrobností a transparentním vedením myšlenkové a argumentační linky autora napříč celým tématem.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Cíl práce je uveden výše. Autor tento cíl splnil , když dospěl k plně argumentačně podloženým závěrům ohledně tří výchozích tezí celé práce.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Autor při zpracování zvoleného tématu prokázal schopnost samostatné práce , a to jak pokud jde o literaturu, tak judikaturu. Automatická kontrola shod provedená systémem theses.cz generuje dokument čítající 2798 stran, představující 114 dokumentů obsahujících shody. Míra shody však v žádném dokumentu nepřesahuje 5%. Nakolik je v lidských silách takto obsáhlý dokument v rámci časové dotace pro posouzení práce prostudovat, lze konstatovat, že nalezené shody se týkají povětšinou názvů právních předpisů či citací zákonných textů nebo citací judikatury, které logicky musí být shodné. Automatická kontrola shod provedená systémem Turnitin indikuje 89 zdrojů obsahujících shody, čímž generuje celkovou podobnost (<i>overall similarity</i>) 22 %. Z toho je však třeba věnovat pozornost pouze zdroji č. 1, kde je indikována shoda 7 % (od zdroje č. 2 se vyazuje shoda 1 %). Pokud jde o zdroj č. 1, je třeba konstatovat, ani toto číslo samo o sobě ničeho nevyovídá, neboť jde o souhrn všech shod z jednoho zdroje (dspace.cuni.cz), v němž jsou ovšem agregovány jednotlivé dílčí zdroje z tohoto úložiště. Po prostudování pasáží označených systémem Turnitin pro tento zdroj konstatuji, že indikované shody se týkají především ustálených citací profilující teoretické literatury, ustálených právních obrátů, zákonných ustanovení, judikatury či ustálených právních obrátů apod. Na základě těchto kontrol tedy nelze učinit závěr, že by uchazeč nepostupoval při tvorbě práce <i>lege artis</i>.
Logická stavba práce	Logická stavba práce je již zhodnocena výše a je možno ji hodnotit jako zdařilou.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Autor pracuje s literaturou řádně a průběžně na ni odkazuje. Seznam použité literatury je přehledný. Ze seznamu vyplývá, že pracoval s více než 50 publikacemi ať už monografického či časopiseckého charakteru a rovněž s odpovídajícím množstvím judikatury (v podrobnostech srov. výše). To je zcela dostačující vzhledem k požadavkům kladeným na práce tohoto druhu.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Autor téma zvolené v názvu práce zpracoval co do podrobnosti způsobem odpovídajícím požadavkům na práce tohoto druhu. Lze tedy uzavřít, že autor zvolené téma zpracoval a vyčerpал dostatečně.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Úprava práce je po formální stránce přehledná. Velikost písma i jeho rozpal je standardní, počet

	úhozů je pravděpodobně vyšší než průměrná normostrana. Lze uzavřít, že úprava odpovídá požadavkům kladeným na práce tohoto druhu.
Jazyková a stylistická úroveň	Jazyková a stylistická úroveň práce je dobrá.

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

6.1 Připomínky k práci jsou obsaženy již výše v textu.

6.2 Autor dospívá k logickému závěru, že případné porušení zákazu postoupit pohledávku má být stíženo sankcí neúčinnosti tohoto právního jednání. Autor správně poukazuje *de lege ferenda* na vhodnost novelizace § 1881 OZ v tomto smyslu. Lze však položit otázku, zda v případě mlčení zákonodárce lze – **za současného stavu právní úpravy** – dospět k sankci v podobě neúčinnosti, když tato je jinak napříč zákonem vždy *expresis verbis* stanovena (*a contrario* případná neplatnost, kde jsou její hlavní důvody uvedeny v § 580 a násl., avšak nejde o výčet taxativní a další důvody se tak mohou vyskytnout napříč celým OZ) – na toto téma by autor mohl během obhajoby pronést krátkou úvahu.

Doporučení/nedoporučení k obhajobě	práce	Závěrem lze konstatovat, že předložená rigorózní práce jak po stránce formální, tak i obsahové, splňuje požadavky kladené na rigorózní práce, tj. prokázat schopnost k samostatné tvůrčí činnosti a hlubší znalosti ze zpracovávané tematiky, a proto doporučuji její přijetí k ústní obhajobě.
------------------------------------	-------	--

V Praze dne 26. 05. 2020

doc. JUDr. Ondřej Frinta, Ph.D.
oponent rigorózní práce